

desetletnico svojega delovanja na omenjenem gledališču. — Cesarska Ruska Glasbena Družba v Moskvi obhajala je petdesetletnico obstoja. Ustanovil jo je *Nikolaj Rubinstein* leta 1860. Par let pozneje je bila povzdignjena glasbena šola v konservatorij. 22. novembra 1860. se je vršil prvi simfonski koncert. Jubilejne slavnosti so obstojale iz slavnostnega zborovanja in iz slavnostnih koncertov, pri katerih so bila prednašana dela bivših gojencev tega zavoda S. Tanejeva, S. Rahmaninova in A. Škrjabina. Tekom 50 let je prirejala akademija 670 simfonskih koncertov in približno 400 komornoglasbenih večerov. — »Društvo za rusko glasbo« v Moskvi, ki stoji v 15. letu svojega delovanja, je praznovalo svoj stoti koncert. Ustanovila sta to društvo osebnik *Arkadij Mihajlovič Kerzin* in njegova soproga Marija Semenovna. Slavnostni koncert je obsegal jedino le skladbe Rahmaninove.

Sr. pl. Weingartnerja so izvolili dunajski filharmoniki dirigentom za dobo treh let.

Mira Koroščeva, dramatična pevka na zagrebškem Narodnem Gledališču je gostovala v dvorni operi na Dunaju na engagement. Imela je uspeh, a ne bo angaževana.

Profesor dr. Milan Groll je imenovan za intendanta Kr. Narodnega Gledališča v Beogradu. Groll misli ustanoviti skupen jugoslovanski operni ensemble s sedežem v Zagrebu, ki bi gostoval v Ljubljani in v Beogradu, eventualno tudi v Sofiji.

Kralj. Franca Jožefa Akademija znanosti in umetnosti v Pragi je podelila prvo ceno 2000 K *Josipu Suku* za simfonsko pesnitev »Poletna pravljica« (glej »N. A.« X/14), drugo *Rudolfu Karlu* za simf. epopejo »Ideal« in tretjo 500 K *Otokarju Sinu* za simf. pesnitev »Kralj Menkera«.

Komorni pevec Naval (Pogačnik) se je stalno naselil na Dunaju (XIII. Speisingerstraße 109).

Milan Begović, znameniti hrvatski dramatik, poslednjič učitelj zgodovine dramske literature na hamburški gledališni akademiji, je pozvan kot dramaturg na Nemško Gledališče (Deutsches Schauspielhaus) v Hamburgu.

Novi grobovi. Umrli je dné 16. jan. t. l. *Egidij Kornitzer*, dolgoletni predsednik hrv. obrt.-rad. pjev. društva »Sloboda« v Zagrebu. — *Mikolaj Wojciechowski*, poljski skladatelj, je umrl v Wilni, 83 let star. — Kapelnik praškega Narodnega Gledališča, *František Jilek*, je umrl. Opravljal je bil službo kapelnika na imenovanem gledališču od leta 1906. Prej je živel več let v Zagrebu kot profesor Hrv. Zem. Glasb. Zavoda. Njegova vdova je prejšnja praška primadonna *Růžena Maturová*. — Češki igralec *Franc Lier* je umrl po daljši bolezni dné 13. febr. t. l. na Smichovu pri Pragi. Pokojnik je bil rojen gledališnik, izvrsten, v vseh strokah poraben igralec. Kot tak ostane tudi Slovencem nepozaben. Več let je bil zvest, zelo marljiv in zaslužen član slovenskega gledališča, in je vodil nekaj časa tudi operno režijo. Ljubezniva njegova oseba je vsakomur v najboljšem spominu, kdor je imel priliko občevati z njim. Naučil se je bil slovenščine v kratkem času. V majhnih komičnih ali pevskih vlogah je bil ravno tako vesten, kakor v velikih igriških. On je bil med drugim tudi kreiral naslovno vlogo v Ernstovi veseligrigi »Vzgojitelj Lanovec«, ki jo je izborno utešil. — Dnó 11. jan. t. l. je umrl na Dunaju prejšnji ravnatelj konservatorija *Rihard pl. Perger*, 56 let star. Perger je bil od leta 1899 do 1907 ravnatelj konservatorija, razun tega skladatelj, glasbeni pisatelj in kritik.

Pèle-mêle.

Kako me oropajo naši »kritiki«! Le en slučaj hočem navesti, da se vidi, kako »fabricirajo« pri nas glasbene kritike:

O Albinjevi opereti »Baron Trenck« sem priobčil v »N. A.« IX./5. poročilo, iz katerega si je vzel kritik nekega ljubljanskega dnevnika — ime lista in šifro kritika za danes še pokrivamo s plaščem krščanske ljubezni — skoraj vse poglavitne misli, vrhutega mestoma celo po cele stavke dobesedno ali z brezpomembnimi premembami. Evo par primerov!

Moja kritika.

»Saj ima Albini sicer vse lastnosti, ki jih zahteva lahkokrvni operetni žanr«.

»On ni samo dobro izobražen glasbenik, diči ga posebno živahen temperament, spretnost v spoznavanju teatralnih in orkestralnih efektov in ona lahkost, morda celo lahkomiselnost, ki je neobhodno potrebna za ustvarjanje tenkokrilnega gledališkega dela«.

Njegova kritika.

»G. Srečko Albini ima vse lastnosti, ki jih zahteva lahki operni (sic!) genr«.

»Saj ni samo dobro izobražen in vrlo verziran muzik (sic), saj ga odlikuje tudi prav sangviničen (sic) temperament in izdatna spretnost v invenciji (sic) orkestralnih in teatralnih efektov. Lahkokrilna (sic) muza zahteva od komponista tudi lahkega poleta, ki je neobhodno potreben za ustvarjanje lahkega (sic) gledališkega dela«.

»G. Albini tej zahtevi ne zadosti samo z zadostno porcijo lahкости, temveč jo celo prekosi z dovoljno mero — lahkomiselnosti«.

Kakor jaz, govori tudi dotični kritik v nadaljnjem tekstu o »pretencioznosti«, o »efektni fakturi«, o pomanjkanju »enotnega stila« in »dobrega okusa« itd.

Dostavlja pa iz svojega zaklada monumentalni izrek, »da je v sedanjem času, ob tako velikanski operetni produkciji, originalnost že skoraj nemogoča«!

Nekako anti-genetično se spominja »kritik« končno tudi libreta, kateremu posvečuje, zasledujoč vestno moje dotične mnenje, sledeče stavke:

Moja kritika.

»Že knjiga (libreto), ki sta jo zložila A. M. Willner in M. Bodansky ima vse dobre in skoraj vse slabe lastnosti današnje operete, da si ni utajiti, da so verzi v obče dobri, kolikor toliko razumni in mestoma celo niso brez poetičnega nimba in vsaj šablonskega čuvstvovanja«.

Njegova kritika.

»Libreto od dobro znane firme Willner - Bodansky ima mnogo dobrih in precej slabih lastnostij. Kot verzirana libretista sta mojstra v gladkosti verzov ki so obče kolikor toliko pametni (sic) in včasih (sic) ne brez pesniškega (sic) nimba . . . drugo in tretje dejanje je . . . šablonsko« itd.

Takih in sličnih nespodobnosti ne smemo več dopuščati. To zahteva naša čast. Kajti, kakor prepisuje kritik danes moje kritike, tako in še lažje bo lahko jutri prepisoval Nemce in druge tujce, in Slovenci končno ne bomo vedeli, kaj je naše in kaj ni naše. Vsak trenotek moramo biti pripravljeni, da se nam oponašajočim se s svojimi produkti predloži tuj original, ki je bil plagiran. Zdi se nam, da v našem časnikarstvu nikoli ni bilo toliko moralne indiferentnosti in naravnost gorostasnega cinizma, toliko širokovednosti, kakor v sedanjí dobi. Znamenitim literatom se očita plagiatstvo, a nihče, niti demaskirani plagiator sam, se ne razburja nad takim očitkom, ampak ga cinično priznava in skomizgne, češ: Kaj to?!

V navadnem življenju se ljudje, ki si prilaščajo tuje imovine, ožigosajo kot tatovi, v časnikarskem veljajo za mero-dajne »kritike«! V navadnem življenju smatraš človeka, ki govori s teboj, ne da bi se bil predstavil, za nedostojneža, v

žurnalističnem se trpi taka nedostojnost, ki razburja celo starega modrijana *Schopenhauerja* tako, da se mu silijo psovke v pero.

Take demoralizacije časnikarstvo v interesu svoje časti ne sme trpeti. Čas je že, da slovenska žurnalistika sama varuje svoje ime, da čisti zrak od elementov, ki diskreditirajo njen renomme, da sama nastavlja nož na onem mestu svojega telesa, kjer se javljajo čim dalje bolj najgrši eksudati. Le tako si bo žurnalistika priborila i pri nas ono spoštovanje, ki ga uživa pri drugih narodih in ki ga tudi zasluži. *Krek*

Prvi avstrijski glasbeno-pedagoški kongres se bo vršil na Dunaju od 20. do 23. aprila t. l. Hkratu se ustanovi Avstrijska Glasbeno-pedagoška Zveza. Za kongres so določena sledeča 4 glavna poročila: a) Socialna in stanovska vprašanja (poroča ravnatelj *Rudolf Kaiser*). b) Izpiti in opravičenje za pouk (referira okr. glavar *Rudolf svob. gospod Procházka*, Praga). c) Naučne zadeve (poroča c. kr. profesor *Franc Haböck*, Dunaj). d) Namen in cilj Glasbeno-pedagoške Zveze (poroča c. kr. profesor *Hans Wagner*, Dunaj). Članova Velikega komiteja sta Slovenca *Hinko Druzovič*, c. kr. glasbeni učitelj v Mariboru, in *Matej Hubad*, glasbeni ravnatelj v Ljubljani. Prijave je vposlati najkasneje do 5. aprila t. l. Izvršilnemu Komiteju (Eksektiv-Komitee, Wien III/2 Sofienbrückengasse 12). Prispevek znaša K 5.

Listnica uredništva.

Vse nestalne cenj. dopisnike in skladatelje, zlasti pa one gg. avtorje, ki si želé natančnejše presoje vposlanih a ne sprejetih skladb, prosimo, da nam blagovolijo naznaniti vselej kako šifro ali psevdonim, pod katerim jim moremo odgovoriti v listnici. Na vprašanja, katerih predmet utegne zanimati tudi širše kroge, odgovarjamo izključno le v listnici. — Č. g. poročevalce ujudno opozarjamo, da moramo rokopise najpozneje do 8. prejšnjega meseca imeti v rokah.

Stalne glasbene poročevalce za slovanske prireditve v Gorici, Novem mestu, v Belemgradu in Sofiji iščejo „N. A.“ Pogoje naznanja na zahtevo uredništvo našega lista.

»Zaostali« v št. V. G. Vašo skladbo bi sprejeli, ako bi se mogli odločiti za energično preuredbo baritonskega sola in ga nadomestili z drugim stavkom. V tem solu je toliko žalečih disonanc, da je najboljšje, če ta del znova uglasbite, posebno že radi tega, ker je tudi dotični domislek precej navaden. V tej obliki Vam je rokopis na razpolago.

Gospod D. v Pragi. Japonski motivi so zadnji čas na slabem glasu pri nas Slovencih. Drugi importirajo besedila — žal, da ne direktno iz Japonskega —, Vi ste jo poskusili z japonsko melodijo. Zbor ni tako slab, dasi je nekaj prav neokretnih harmoničnih zvez v njem. A japonski motiv ste s svojo evropsko harmonizacijo popolnoma ubili. Vendar je neka vzhodna ubranost v pesmi, kateri na ljubo bi natisnili zborček, če privolite v par prememb in ne zahtevate honorarja. Vašemu zboru „Pada, pada beli sneg“ pa ne pomagajo nobeno še tako duhovito modrovanje na noge. Sploh filozofija! Kaj naj počne pamet v kraljevini čuvstev? Deplacirana je tu skoraj tako kakor v ljubezni. Zbor ni radi primitivnosti temveč radi navadnosti nespremljiv. Prosimo, naznanite nam vir, iz katerega ste povzeli japonski motiv!

G. M. V. v J. Blagovolite nam dotične v zapuščini nahajajoče se skladbe vposlati v pregled. Ne da bi jih videli, ne moremo ničesar obljubiti.

G. F. K. v C. Kako se more *Aškerčeva* „Zimska idila“ uglasbiti a la polka?! In vrhutega še tako banalnol Skladbo Vam vračamo. Poklon!

Z. L. R. v R. „Spi že hrib...“ sprejet. Ta zbor bi bil zelo lep, da bi ne bil srednji del dosti plitvejši od prvega. Nekaj prisiljenih harmonij in vstopov in v vokalnem stavku nevarnih trdot smemo sami popraviti, ali-ne? Tudi „Narodna“ ni slaba, vendar se včasih čuti, da iščete nenavadnih harmonij ali harmonskih zvez, ki jih narodna le težko prenaša. Čim priprostejša je harmonizacija, tem pristnejša in verjetnejša, tem lepša je narodna pesem. Tako bi bil na 3. četrtini 6. in 9. takta mnogo naravnejši in vsled tega umestnejši (pa tudi z ozirom na sledeči terckvartakord pravilnejši) tonični sekstakord namesto trizvoka 6. stopnje. Tudi v tenorju ležeče figuracije v 7. in 10. taktu bi bili izpustili na Vašem mestu. Morda pilite ta zbor še sami v navedenem zmislu?

G. O. D. v Š. L. S svojim zadnjim moškim zborom ste nam napravili veliko veselje. Napredek na vseh koncih in krajih! Živeli! Če smemo izraziti še privatno željo, bi bila dvojna: 1. V malih lirskih zborih motive ne preveč individualizirati po besedilu! S tem se izgublja enotno razpoloženje in enotnost glasbene stavbe. 2. V zborih ne predbelo harmonizirati (kakor na primer v *Maestosu ff*). Podvojbe in potrojbe istega tona v različnih legah ne podvojajo oziroma potrojajo moči temveč jo zmanjšajo. Čim več glasov poje isti ton v isti legi, tem krepkejši je učinek. Harmonizacija je mestoma instrumentalna in — v kolikor se rabi akordova terca v podvojni — nelepa. Sicer pa čestitamo iskreno! Zbor izide čim preje! — Da bi bili s skladbami preskrbljeni za več let, ni res. Resnično dobrih stvari nimamo nikoli dosti. Zlasti pa na dobrih samospevih in klavirskih skladbah naša produkcija nikakor ni bogata. Torej pošljite kmalu več! Poklon!

»Trizvok« v Gorici. Vaša skladba kaže nekaj prav posrečenih mest in poskusov, upodabljanje teksta ilustrativno-deklamatorično obogatiti. Tudi ta ali oni polifonski zalet zasluži priznanje. Da je vmes nekaj prepovedanih harmoničnih postopkov, še nikakor ni nobena nesreča. Glavni vzrok, da Vaše skladbe ne moremo objaviti, leži v tem, da v celoti ne zapuščate zadovoljivega vtiska, da je motivsko in harmonično preveč raztresena in formalno premalo premišljeno sestavljena. Neki zasnovalni načrt mora služiti vsaki, obično še tako svobodni skladbi v podlago. Glavni princip tega načrta je varovanje tonalitete, to je občutka, da se giblje skladba v gotovem tonovem načinu. Ta občutek pogrešamo pri Vaši skladbi, vsled česar visi vse v zraku. Vaše misli so kakor čolni na luto razjarjenem morju: meče jih sem in tja; niti enega mesta ni, kjer bi bile na varnem in sigurne, da jih ne vrže že prihodnji val v negotovo globino. Želimo Vam vztrajnosti. Z njo dosežete gotovo, kar nameravate. Z veseljem Vas pozdravimo, ko se zopet kedaj oglasite. Samo prosimo, da frankirate svoje pošiljke v prihodnjič zadostno, ker globi zapadih pošiljatev v bodoče načeloma ne sprejmemo več.

G. R. O. v Š. Tudi glede Vaše predigre velja mutatis mutandis, kar smo odgovorili pod šifro „Trizvok“. V Vaši skladbi mgolli raznih motivov, a pošteno obdelovan ni nobeden. E-dur-stavek je le nalepljen na e-molstavku in nima z le-tem ničesar drugega skupnega, kakor to, kar imata ti tonovni lestvi skupno. Sicer je tudi tema tega dela zelo banalna in dolgočasna. S pravopisom si nikakor niste na jasnem.

Mesto:

bi se moralo pravilno pisati takó-le:

Grozovito pusto je mesto od 45. do 53. takta. Vendar je tudi v tej skladbi nekaj svetlih momentov; nanašajo se na tehnično izdelavo. Tudi topot kaže v obče spretnost v orgelskem stavku in znanje dotičnih instrumentalnih efektov. A tehnika je povsod in tudi v glasbi le ročna spretnost; skladanje pa zahteva, da se čuti vladanje duše! Za nas je Vaša predigra zopet neporabna.

Vsešina: *Hinko Druzovič*: Glasbeno-pedagoške črtice. II. Muzikalno-pedagoška društva. — Koncerti. — Muzikalne in književne novosti. — Oledišče. — Glasbena društva. — Slovenski glasbeni svet. — Naše skladbe. — Izza tujih odrov. — Odmevi iz koncertne dvorane. — S knjižne mize in iz glasbene mape. — Umetnikov življenje in stremljenje. — Pêle-mêle. — Listnica uredništva.